

Son günlərdə Rusiyada azərbaycanlılara qarşı edilən qeyri-qanuni və qeyri-insani hərəkətlər ölkə ictimaiyyətini ciddi narahat edir. Açıq-aydın görünür ki, Ukrayna ilə savaşda Qərbə hərəkətli möglub olan Rusiya düşdürüyü bataqlıqdan çıxmak üçün çirkin yollarə əl atır. Mühəribənin davam etdiyi bir vaxtda insan resurslarında ciddi çatışmazlıq yaşayan Rusiya bu boşluğu doldurmaq üçün qeyri-qanuni üsullara əl atmaqla kimlərəsə güc göstərməyə çalışır. Xüsusilə mıqrantlara olan təzyiq və məcburetmə siyasəti son dövrlərdə daha da güclənib.

Görünən odur ki, Rusiyada hazırda azərbaycanlılara, özbəklərə, türkmənlərə, qırğızlara və digər qeyri-rus milletlərin nümayəndələrinə qarşı açıq şəkildə diskriminasiya həyata keçirilir. Müsəlman adları, geyimi, dili və həyat tərzi hədəfə çevrilir. Yekaterinburqdə azərbaycanlılara qarşı törədilmiş cinayət, Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının qəddar münasibəti də bu siyasetin birbaşa göstəricisidir. Bu ölkədə hüquq-mühafizə orqanları artıq yalnız qanun keşikçisi deyil, həm də rejimin ideoloji və etnik silahına çevrilib. SSRİ-nin simasında imperiya dağlığından sonra Rusiyada şovinizm və islamofobiya ən yüksək həddə çatıb. Çeçen xalqına qarşı etnik təmizləmə həyata keçirən Rusiya eyni siyaseti digər xalqlara qarşı da reallaşdırmaq istəyir.

1990-cı illərdə digər xalqların nümayəndələrinə qarşı qəddarlıq ilə seçilən "skinhed" hərəkatının arxasında Rusiya xüsusi xidmət orqanları durdu. Bu gün heç skinhedlərə də ehtiyac yoxdur, çünki bu funksiyarı Rusyanın hüquq-mühafizə orqanları daha qəddar və açıq formada həyata keçirirlər.

Mıqrantlara qarşı həyata keçirilən zorakılıq aktları Rusyanın gücündən xəbər vermir. Daha çox onun zəifliyini göstərir. Güclü dövlət fərqli olanı qəbul edir, qorxmur, qoruyur. Zəif və qorxu içində olan dövlət isə azlığı əzir, alçaldır.

Bu gün Rusiyada baş verənlər həm siyasi, həm mənəvi, həm də mədəni tənəzzülün bariz sübutudur. Demək olar ki, baş verən hadisələr bu ölkədə şovinizmin, diskriminasiyanın, milli ayrı-seçkiliyin bariz nümunələridir. Yekaterinburqdakı hadisə isə prosesin idarə olunduğu aydın göstərir. Azərbaycanlılara qarşı törədilən cinayətin bütün detalları onu deməyə əsas verir ki, Rusiya polisinin, OMON-nun qəddarlığı hələ də davam edir. Bu da onu təsdiq edir ki, 1990-cı illərdə OMON-un,

polisin qəddarlıq ənənələri artıq masalanmadan daha şiddetli formada həyata keçirilir.

Rusiya hüquq-mühafizə orqanlarının ixtira etdiyi etnocinayətkarlıq anlayışı bu ölkədə digər xalqların nümayəndələrinin cinayətkar kimi təqdim olunmasına hüquqi əsas yaratmaq cəhdidir. Rusiya törətdiyi və daha da genişləndirməyi planlaşdırıldığı etnotəmizləmə siyaseti üçün zəmin yaradır.

Mühəribədə insan qılığı ilə üzləşən Rusiyada mıqrantların müxtəlif təzyiq, şəntaj, məcburetmə yolları ilə mühəribəyə aparılması tendensiyası açıq müşahide olunur. Mıqrantlar nar-kotik, törətmədikləri cinayətlər, ailə üzvləri və yaxınları ilə təhdid edilir, məcburiyyət qarşısında qalib razılaşmali olurlar. Mühəribəyə gedən mıqrantlar isə aldadılır, onlara kompensasiyalar verilmir. Qayıtdıqdan sonra yenidən şəntaj olunur və mühəribəyə aparılırlar.

Mıqrantlarla bərabər milli kimliyinə görə Rusiya vətəndaşı olan qeyri-ruslar da bu kimi təqiblərin qurbanı olurlar. Amma cərəyan edən hadisələr təkcə Yekaterinburq ilə məhdudlaşmış və Rusyanın bütün regionlarını əhatə edir. Bəzi məmurlar bu mövzuda özlərini qohrəmanlaşdırmağa çalışırlar.

Ümumiyyətlə, Rusiyada digər xalqlara qarşı şovinist əhvali-ruhiyyə hökm sürür, diskriminasiya geniş yayılmış

praktikadır. Görünür, artıq müsəlman xalqlarına, bu ölkədə yaşayan və ya ora gedən müsəlmanlara qarşı açıq təzyiqlərə start verilib. Bu, Rusiyada islamofobiyanın alovlandırılması deməkdir.

Kremlə yaxın olan Solovyov kimi ünsürlərin açıq anti-Azərbaycan çıxişları məsələnin nə yerdə olduğunu, bu prosesin idarə olunduğunu aydın göstərir.

Sosial şəbəkələrdə ukraynalı əsgərlərin Rusiyada əsirlikdən azad olunduqdan sonra şəkilləri paylaşılıb. 741 günlük əsirlikdən sonra həyat yoldaşı ilə fotosəkli yayımlanan əsgərin görüntüsü ürək dağlayır. Onun hansı məşəqqətlərə, zoraklığa məruz qaldığı açıq-aşkar görünür.

Həyat yoldaşı ilə fotosu yayımlanan digər əsgər isə Mariupolun könüllüsü və müdafiəçi Aleksandr Ştrafun-dur. Əsgər 2025-ci il iyunun 14-də rus əsirliyindən azad edilib.

Digər ukraynalı əsgərlər də qısa müddətdə Rusiyada əsirlikdə olublar. Onların əvvəlki vəziyyətləri ilə indiki görüntüləri arasında dəhşətli dərəcədə fərqli açıq-aydın görünür.

Bu, Rusyanın simasının əyani göstəricisidir. Əgər bu gün Rusiya qardaşı, dili, dini eyni olan slavyan Ukrayna xalqına qarşı belə qəddar siyaset yürüdürsə, Ukraynanın şəhər və kəndlərini Yer üzündən silirsə, Buçadakı kimi soyqırımı həyata keçirirsə, yaşayış məntəqələrini ən son dağıdıcı

silahlara vurursa, onda digər xalqlara qarşı daha qəddar və acımasız davranışları təccüb doğurmamalıdır.

Bugünkü mənzərə göstərir ki, Rusiya yalnız beynəlxalq hüquq deyil, təməl humanitar dəyərləri da sistemli şəkildə tapdalayır. Bu həm Kreml üçün, həm də sərsəməyici təbligatla manipulyasiya olunan rus cəmiyyəti üçün tarixi felaketdir.

Rusiyada Azərbaycan, Gürcüstan, Tacikistan və Özbəkistan vətəndaşları-na qarşı həyata keçirilən terror hadisələrinə nəzər yetirək. 2006-cı ildə Moskvanın Bauman küçəsində 1975-ci ildə inşa olunmuş Basman bazarının günbəzinin uçması nəticəsində 68 nəfər həlak olub, 33 nəfər isə xilas edilib. Ölənlər arasında 45 Azərbaycan, 7 Gürcüstan, 16 Tacikstan və Özbəkistan vətəndaşı var idi. 68 nəfərin, o cümlədən 45 azərbaycanının həyatına son qoyan faciəyə görə heç kəs məsuliyyətə cəlb olunmayıb.

2006-cı il avqustun 21-də Moskvanın məşhur Çerkizovski bazarda güclü partlayış baş verib. Partlayış nəticəsində 14 nəfər həyatını itirib, 40-dan çox insan yaralanıb. Ölənlərin və yaralananların əksəriyyəti Qafqaz və Mərkəzi Asiya mənşəli olub.

Hadisədən sonra Moskva polisinin bazarlarda apardığı reydlər kəskin şəkildə artıb. Azərbaycanlı satıcılar geniş miqyasda yoxlamalara, mallarının mü-

sadirəsinə və hüquqi təzyiqlərə məruz qalıblar. Çoxlu sayıda azərbaycanlı bazar işçisi işini itirib, bəziləri isə təhlükəsizlik səbəbindən Rusiyani tərk etmək məcburiyyətində qalıblar.

Ekspertlər qeyd edirlər ki, Çerkizovski bazarında partlayış Rusiyada milli zəmində zorakılığın ən ağır hadisələrindən biri olub və xüsusilə azərbaycanlılara qarşı mənfi münasibətləri dərinləşdirib. Rusiya mediasında qafqazlıların, o cümlədən azərbaycanlıların bazarlara "nəzarət etməsi" ilə bağlı ritorika güclənib, bu isə azərbaycanlıları hədəfə çevirib.

2009-cu ildə Çerkizovski bazarı tamamilə bağlanıb. Rəsmi səbəb kimi sañitar və vergi qayda pozuntuları göstərilsə də, müşahidəçilər hadisəni etnik gərginliklə əlaqələndirirlər.

Bütün bunlar həqiqətdir. Bu gün isə siyasi ekspertlər baş verənləri hüquq-mühafizə orqanlarının səlahiyyətlərini aşması, həm ölkə qanunlarını, həm də Rusiya Federasiyasının hüquq-mühafizə orqanlarının fəaliyyəti haqqında normaları pozması kimi qiymətləndirirlər. Təəssüf ki, bütün baş verənlər fonunda Rusiya ictimai-siyasi dairələrində vəziyyəti daha da gərginləşdirməye yönələn açıqlamalar verili, hüquq-mühafizə orqanlarının bu hərəkətinə haqq qazandırılır.